

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 21.3.2019

1 /2019

Aluetalous

Tuotannon kasvu jatkuu vahvana

Asunto- ja toimitila-markkinat

Vanhojen kerrostalo-asuntojen hinnat nousivat

Hyvinvointi

Kotihoidon tuen saajien määrä vähenee edelleen

Liikenne ja ympäristö

Kaatopaikkajäte vähenee

Työmarkkinat

Rakentamisen alalla työntekijämäärät kasvussa

Väestö

Helsinki menetti ja Vantaa voitti seudun sisäisessä muuttoliikkeessä

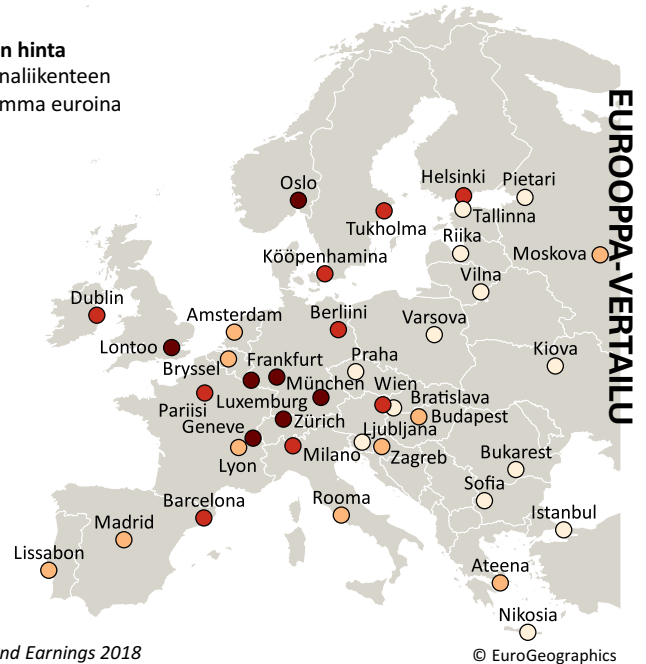
Valokiilassa

Heikki Salmikivi

MAL 2019 -suunnitelma määrittää Helsingin seudun suunnan

Julkisen liikenteen hinta
Bussi-, taksi- ja junaliikenteen kertamatkojen summa euroina

- 60,0–88,2
- 40,0–59,9
- 20,0–39,9
- 9,1–19,9

Luxemburgissa julkinen liikenne kaksi kertaa Helsingiä kalliimpaa

Helsinki sijoittuu neljänneksitoista, kun vertaillaan julkisen liikenteen hintaa 39 eurooppalaisessa kaupungissa. Sveitsiläisen pankkiiriliikkeen UBS:n vertailussa Helsinki kuuluu siis kaupunkien kalleimpaan kolmannekseen. Julkisen liikenteen hinta on Helsingissä samaa luokkaa kuin Tukholmassa ja Barcelonassa. Hinta koostuu yhdestä bussin, raitiovaunun tai metron kertalipusta, yhdestä noin viiden kilometrin taksimatkasta sekä yhdestä 200 kilometrin pituisesta junamatkasta.

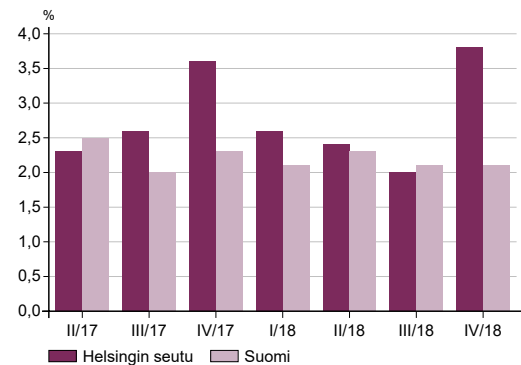
Kööpenhaminassa ja erityisesti Oslolla julkinen liikenne on kalliimpaa kuin Helsingissä. Kaikkein kalleimpia julkisen liikenteen matkat ovat Luxemburgissa ja Sveitsin Genevessä. Kun Helsingissä kertamatkojen summaksi arvioidaan 45 euroa, Oslolla hinta-arvio on 74 euroa, Genevessä 77 euroa ja Luxemburgissa jopa 88 euroa, eli hinta on Helsinkiin verrattuna kaksinkertainen.

Sen sijaan vertailun matalimpia julkisen liikenteen hinnat ovat Itä-Euroopan suunnalla Bulgarian Sofiassa ja Ukrainan Kiovassa. Julkisen liikenteen kertamatkojen hinta on näissä kaupungeissa alle 10 euroa. Myös esimerkiksi Riikassa julkinen liikenne on hyvin edullista ja Vilnassa ja Tallinnassakin selvästi vertailun keskimääräistä kaupunkia halvempaa.

Tiedot perustuvat sveitsiläisen pankkiiriliikkeen UBS:n keväällä 2018 keräämiin tietoihin.

Lisää aiheita jatkuvasti päivittyvillä verkkosivuillamme
www.helsinginseudunsuunnat.fi

Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus ja Kaupunkitutkimus TA Oy

Aluetalous

Tuotannon kasvu jatkuu vahvana

Helsingin seudun tuotanto kasvoi edelleen nopeasti viime vuoden loka-joulukuussa. Tuotanto oli vuoden viimeisellä neljänneksellä arvion mukaan 4 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Kasvu kiihtyi edellisestä neljänneksestä. Koko maan tuotanto kasvoi loka-joulukuussa noin 2 prosenttia edellisvuodesta.

Liiketoiminnan kehitys oli vahvaa viime vuoden lopussa lähes kaikilla aloilla. Jalostusaloista liikevaihto kasvoi vahvasti sekä teollisuudessa että rakentamisessa. Suhdannekehitys jatkui loka-joulukuussa positiivisena myös useilla Helsingin seudun palvelualoilla: liikevaihto kasvoi palvelualoista selvästi liike-elämän palveluissa, informaatio- ja viestintäalalla, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, kaupan alalla sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa.

Suhdanneodotuksissa vaimenemista

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) tammikuussa laatiman Suhdannebarometrin mukaan lähikuukausien suhdanneodotukset ovat vaimentuneet kaikilla päätoimialoilla ja odotukset ovat aiempaa varovaisemmat. Toisaalta tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvattiin tiedustelussa keskimääräistä vahvemmaksi, ja se on pysynyt hyvänä kaikilla päätoimialoilla. Tuotanto ja myynti lisääntyivät loppuvuodesta ja henkilöstön määrä pysyi kasvussa kaikilla päätoimialoilla.

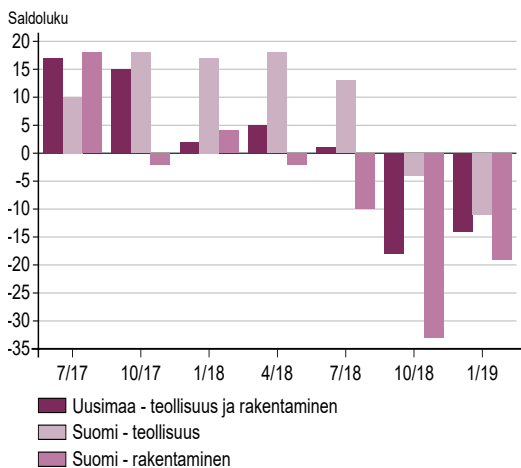
Maailmantalouden näkymät ovat aiempaa varovaisemmat ja kasvunesteita korjataan alaspäin. Suhdanteen kypsymisen lisäksi poliittinen epävarmuus on saanut aikaan heiluntaa finanssimarkkinoilla.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuus- ja rakennusyritysten lähikuukausien suhdanneodotukset ovat hienoisesti miinuksella ja suhdanteiden ennakoitaan hiipuvan alkuvuoden aikana. Suhdannenäkymien uusin saldoluku oli -14 (lokakuussa -18). Uudenmaan vastaajayritysten suhdanneodotukset ovat lähellä koko maan keskiarvoa. Tuotanto lisääntyi hieman vuoden 2018 lopussa, ja tuotannon ennakoitaan kasvavan myös lähikuukausien aikana. Tuotantokapasiteetti oli tammikuussa kokonaan hyödynnettyä 99 prosentilla vastaajista. Tilaustilanne oli hieman tavanomaista parempi ja valmistusvarastot hivenen normaalia pienemmät. Henkilöstön määrä kasvoi jonkin verran, ja työvoimaa palkattaneen hivenen lisää kuluvan vuoden alussakin. Ammattitaitoisen työvoiman puute oli Uudellamaalla tammikuussa ongelmana 26 prosentilla vastaajista. Kannattavuus oli hieman vuoden takaista parempi, ja se kohentunee edelleen kuluvan vuoden alussa.

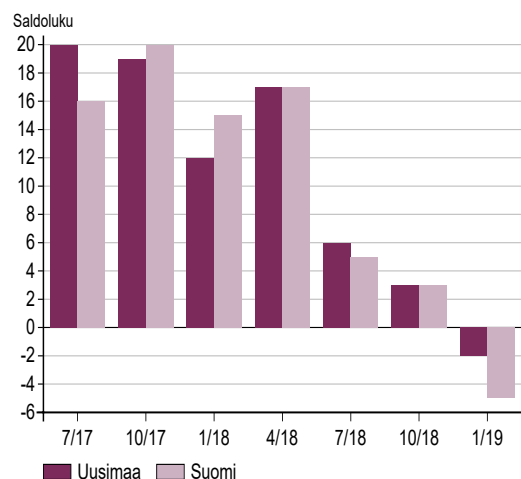
Koko maan teollisuusyritysten suhdanneodotukset ovat vaimentuneet hieman syksystä, ja teollisuuden suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -11 (lokakuussa -4). Teollisuusyritysten suhdannetilanne on kuitenkin yhä hyvä ja suhdanteet ovat jatkuneet varsin suotuisina, vaikkakin tilanne on heikentynyt syksystä. Teollisuusyritysten saamat uudet tilaukset palautuivat tavanomaiselle tasolle loka-joulukuun aikana. Tuotantokapasiteetti oli tammikuussa kokonaan käytössä 86 prosentilla

Teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

vastaajista. Vientiodotukset ovat yhä positiiviset, vaikka vientitilausten kasvu taittui ja painui jo alle normaalina pidetyn tason. Henkilöstön määrä jatkoi kasvuaan loka–joulukuussa, mutta kasvun ei ennakoida enää jatkuvan tulevina kuukausina.

Koko maassa rakennusyritysten suhdannetilanne on jatkunut hyvänä ja tämänhetkistä tilannetta kuvataan edelleen keskimääräistä vahvemmaksi. Tilauskanta on noussut takaisin yli normaalitason, mutta myymättömien asuntojen määrä on kasvussa. Tuotannon määrä kasvoi loppuvuodesta loivasti, ja myös henkilöstöä lisättiin hieman. Rakentamisen yleiset suhdannenäkymät ovat kuitenkin heikohkot ja suhdannetilanteen arvioidaan heikentyvän kevääseen mennessä. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -19 (lokakuussa -33). Tuotantokapasiteetti on lähes täysin hyödynnetty, ja 93 prosenttia rakennusyrityksistä arvioi kapasiteetin olevan kokonaan käytössä. Merkittävin kasvun este on yhä työvoiman rekrytointi.

Palvelut

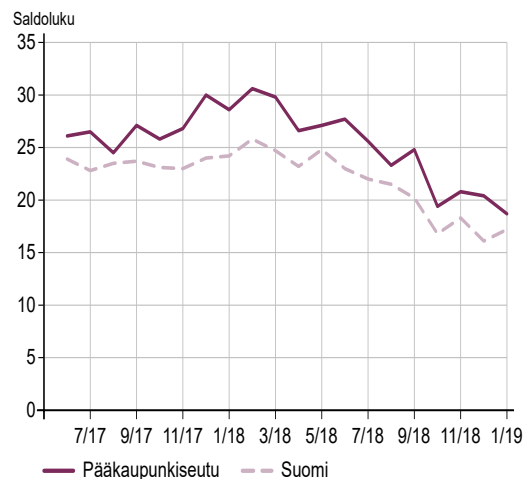
Uudenmaan palvelualojen yritysten suhdannetilanteen ennakoidaan pysyvän lähikuukausina keskimäärin lähes ennallaan ja suhdannetilanne säilyi tavanomaista parempana viime vuoden lopussa ja tämän vuoden alussa. Myynti kasvoi ja myös lähikuukausille on nousuodotuksia. Suhdannenäkymien saldoluku oli -2 (lokakuussa +3), ja Uudenmaan yritysten suhdannekuva on aavistuksen verran koko maan keskiarvoa kirikkaampi. Henkilöstön määrä pysyi kausivaihtelun huomioon ottaen likimain ennallaan, ja työvoiman määrä lisääntyy hieman kuluvan vuoden alussa. Ammattitaitoisen työvoiman puute oli tammikuussa tuotannon kasvun esteenä 31 prosentilla palvelualojen vastaajista. Kannattavuus jäi viime vuoden lopulla hieman vuoden takaista heikommaksi, mutta sen ennakoidaan kohentuvan lähikuukausina kustannusten noususta huolimatta.

Koko maan palveluyrityksissä suhdanteissa ei ole tapahtunut muutoksia, ja tilannetta kuvataan hieman tavanomaista suotuisammaksi. Myynti kasvoi varsin hyvin, ja kasvun odotetaan jatkuvan myös seuraavan puolen vuoden aikana. Lähtitulevaisuuden odotukset ovat kuitenkin heikentyneet syksystä, ja suhdanteiden ennustetaan aavistuksen hiipuvan kevääseen mentäessä. Yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli tammikuussa tehdyssä tiedustelussa -5 (lokakuussa +3). Odotukset myynnin kasvusta ovat yhä myönteiset, sillä samankaltaisen kasvun odotetaan jatkuvan myös lähikuukausien aikana. Työvoiman määrän ennakoidaan jatkavan kasvuaan kevätkuukausien aikana. Kannattavuus pysyi suurin piirtein ennallaan, ja entistä suurempi osuus vastaajista arvioi sekä tuotantokustannusten että myyntihintojen nousevan lähikuukausina. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on pysynyt edelleen vaikeana, ja 30 prosentilla vastaajista oli rekrytointivaikeuksia.

Kuluttajien luottamus hivenen hiipumassa

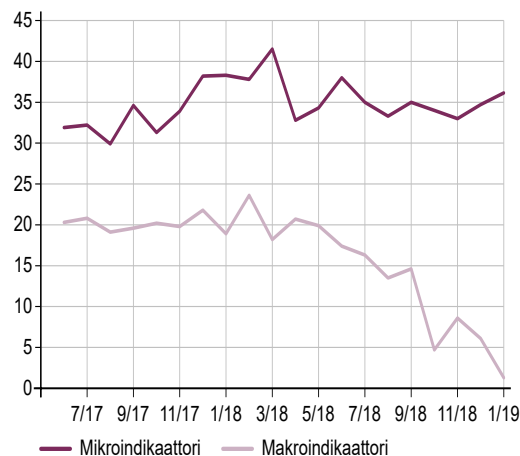
Kuluttajilla oli viime vuonna jopa ennätysellisen vahva luottamus talouden myönteiseen kehitykseen. Luottamus on vieläkin vahva, vaikka pääkaupunkiseudun kuluttajilla se onkin hivenen heikentynyt. Tammikuun kuluttajabarometrin tiedustelussa saldoluku sai arvon 18,7 (joulukuussa 20,4). Vuosi sitten se oli ollut pääkaupunkiseudulla noin 30. Koko maassa saldoluku oli tammikuussa 17,2, joka toki on vielä huomattavasti pitkän ajan keskiarvoa korkeampi. Pääkaupunkiseudusta poiketen koko maassa saldoluku oli tammikuussa korkeampi kuin joulukuussa.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

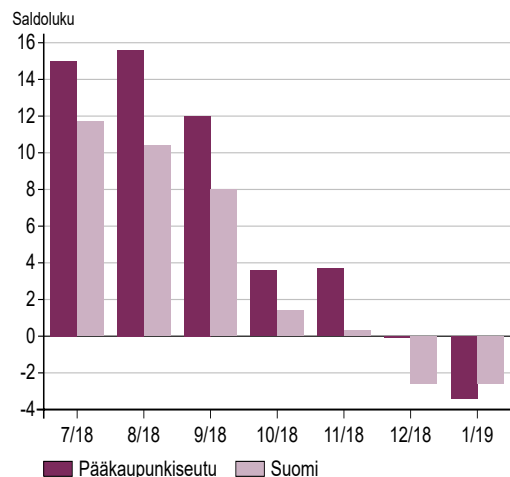
Kuluttajien luottamusindikaattori pääkaupunkiseudulla

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous työttömyyden kehitys

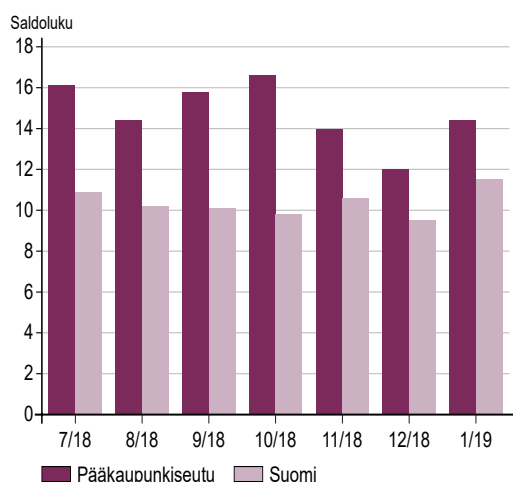
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien ennuste Suomen talouskehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

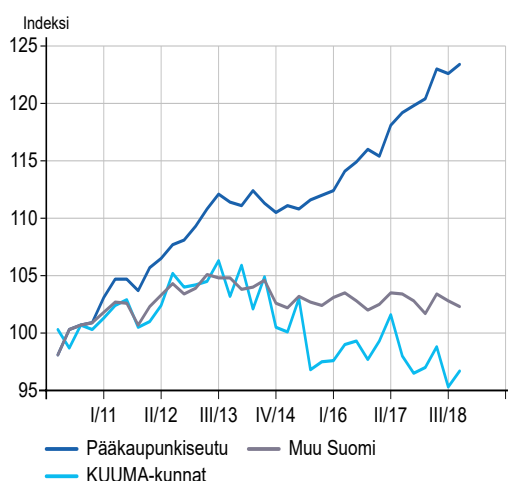
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste oman talouden kehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

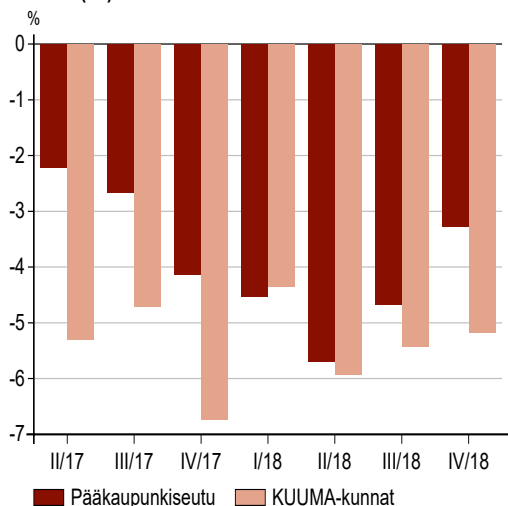
Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat Indeksi (2010=100)

Lähde: Tilastokeskus

Pienten lasten kotihoidon tukea saaneet perheet

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: KELA

Maan talouden vahvistumiseen ei enää luoteta – toisin kuin omaan talouteen

Kuluttajien luottamuksen makroindikaattori sai tammikuussa arvon 1,3 (joulukuussa 6,1). Kyseinen saldoluku kuvaa pääkaupunkiseudun kuluttajien oletuksia sekä työllisyystilanteen että koko maan talouden kehityksestä. Saldoluku on ollut ennätyskorkealla pitkään, mutta loka-kuussa luottamus miltei romahti. Pääkaupunkiseudulla kuluttajien mikroindikaattorin saldoluku sai tammikuussa arvon 36,2 (joulukuussa 34,7), joka kertoo vahvasta luottamuksesta. Kyseinen arvo kuvaa yhdellä luvulla kuluttajien tulevaisuuden näkemyksiä sekä oman talouden että säästämismahdollisuuksien kehityksestä.

Asunto- ja toimitilamarkkinat

Pääkaupunkiseudulla vanhan kerrostaloasunnon keskihinta 3 900 euroa

Pääkaupunkiseudulla vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat ennakkotietojen mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 3 prosenttia vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ja keskimääräinen neliöhinta oli noin 3 900 euroa. Vuoteen 2010 nähden hinnat olivat nousseet 23 prosenttia ja vuoteen 2015 verrattuna lisäystä oli kymmenesosa. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisessa Suomessa vastaavien asuntojen hinnat olivat loka-joulukuussa käytännöllisesti katsoen samaa tasoa kuin vuotta aikaisemminkin ja keskimääräinen neliöhinta oli 1 610 euroa. Vuoteen 2010 verrattuna nousua oli noin 2 prosenttia.

Voimakkainta vanhojen kerrostaloasuntojen hintojen nousu oli Helsingissä. Lisäystä edellisvuodesta oli 4 prosenttia vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä. Espoossa hinnat olivat nousseet vain vajaan prosentin ja Vantaalla ne olivat laskeneet noin kaksi prosenttia vuoden 2017 loka-joulukuuhun verrattuna. KUUMA-kunnissa hinnat olivat samaa tasoa kuin vuotta aikaisemminkin. Keskimääräinen neliöhinta KUUMA-kunnissa oli 1 900 euroa. Helsingissä se oli 4 520 euroa, Espoossa (ml.Kauniainen) 3 370 ja Vantaalla 2 420 euroa.

Hyvinvointi

Kotihoidon tuen saajien määrä vähenee edelleen

Pienten lasten kotihoidon tukea sai viime loka-joulukuussa Helsingin seudulla 17 600 perhettä, mikä oli 4 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Tuen saajien määrä laski sekä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla että KUUMA-kunnissa. Koko maassa tukea saavien perheiden määrä väheni 7 prosenttia 54 000 perheeseen.

Viime vuosina kotihoidon tukea saavien perheiden määrät ovat olleet laskussa Helsingin seudulla. Samaan aikaan alle 3-vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt, mutta ei aivan samassa suhteessa kuin tuensaajien määrä.

Liikenne ja ympäristö

Kaatopaikkajätteen määrä kasvussa

Loka–joulukuussa sekä Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus että Vantaan jätevoimala vastaanottivat enemmän kaatopaikkajätettä kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Jätteen määrä lisääntyi Ämmässuolla 114 700 tonniin ja Vantaalla 80 700 tonniin. Sekajätteen kokonaismäärä kasvoi edellisvuodesta selvästi, vaikka sitä vastaanotettiin Ämmässuolla edellisvuotta vähemmän.

Vuoden 2018 aikana Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus vastaanotti jätettä edellisvuotta vähemmän. Sen sijaan Vantaan jätevoimalassa jätemäärä pysyi suurin piirtein edellisvuoden tasolla. Sekajätteen kokonaismäärä kasvoi kuitenkin edellisvuodesta.

Vantaan jätevoimala avattiin vuonna 2014, jolloin Ämmässuon jätemäärät laskivat voimakkaasti. Vantaan jätevoimala vastaanottaa sekajätettä enemmän kuin Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus, mutta kokonaisuudessaan Ämmässuo vastaanottaa jätettä enemmän.

Autojen ensirekisteröintien määrä kääntyi laskuun

Loka–joulukuussa Helsingissä rekisteröitiin 12 prosenttia vähemmän uusia autoja kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Myös koko maassa ensirekisteröintien määrä väheni lähes yhtä nopeasti. Loka–joulukuussa Helsingissä rekisteröitiin 4 343 ja koko maassa 27 575 uutta autoa.

Viimeisen 12 kuukauden aikana uusia autoja on kuitenkin rekisteröity Helsingissä ja koko maassa noin prosentin verran enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Autojen ensirekisteröintien määrä kääntyi kasvuun vuoden 2015 loppupuolella.

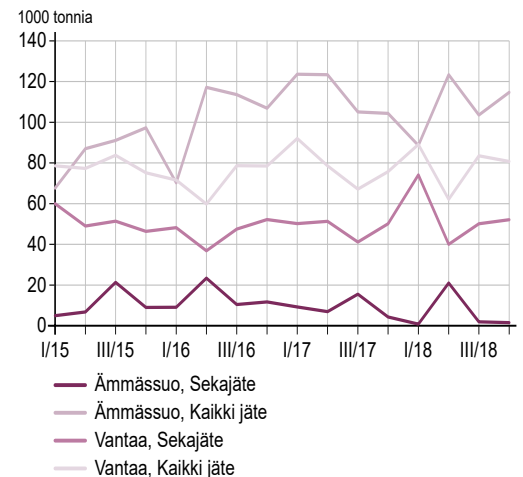
Työmarkkinat

Julkisen sektorin työntekijämäärä kääntyi laskuun

Työllisten kokonaismäärä lisääntyi vajaan prosentin verran Helsingin seudulla loka–joulukuussa, kun verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Tilastokeskuksen otospohjoisen työvoimatutkimuksen mukaan yksityisellä sektorilla työskentelevien määrä lisääntyi 1 prosentilla. Sen sijaan julkisen sektorin työntekijöiden määrä kääntyi 1 prosentin laskuun, sillä valtiolla työskentelevien määrä väheni edellisvuodesta. Koko maassa kehitys oli samansuuntaista, mutta yksityisen sektorin työntekijöiden määrä kasvoi muualla maassa Helsingin seutua voimakkaammin. Helsingin seudulla oli loka–joulukuussa 571 100 yksityisen sektorin työntekijää ja 180 700 julkisen sektorin työntekijää.

Työllisten kokonaismäärä alkoi jälleen kasvaa Helsingin seudulla vuonna 2017. Laskussa ollut yksityisen sektorin työntekijämäärä kääntyi kasvuun vuoden 2015 jälkimmäisellä puoliskolla. Viimeisen vuoden aikana

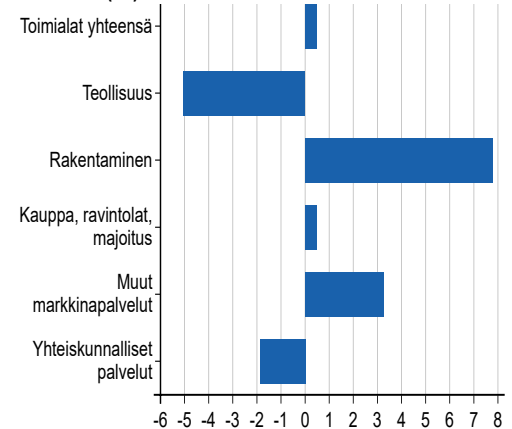
Kaatopaikkajätteen määrä Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa ja Vantaan jätevoimalassa

Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY

Työllinen työvoima päätoimialoittain Helsingin seudulla IV/18

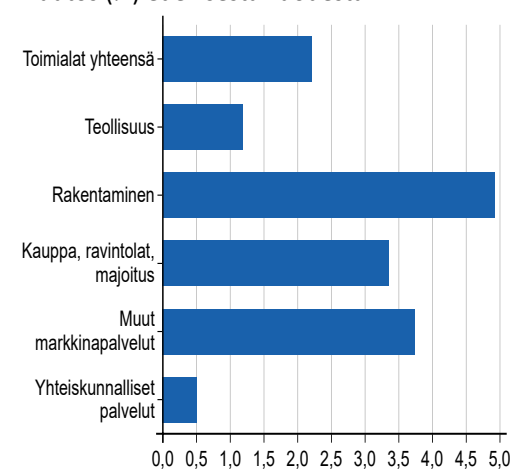
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllinen työvoima päätoimialoittain Suomessa IV/18

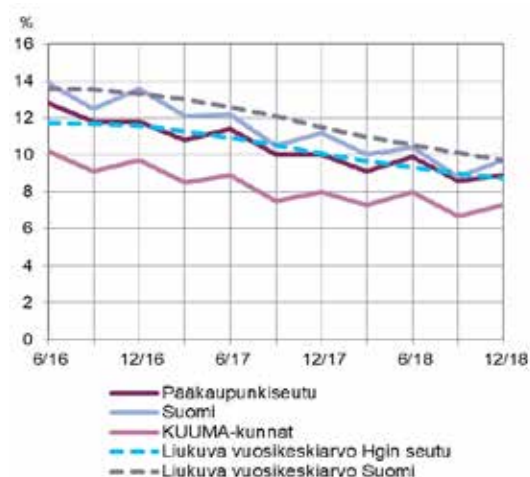
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Muut markkinapalvelut sisältää kuljetuksen, informaation ja viestinnän, rahoituksen ja kiinteistöjen sekä liike-elämän palveluiden toimialat. Yhteiskunnalliset palvelut sisältää julkisen hallinnon, koulutuksen, terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä muiden palveluiden toimialat.

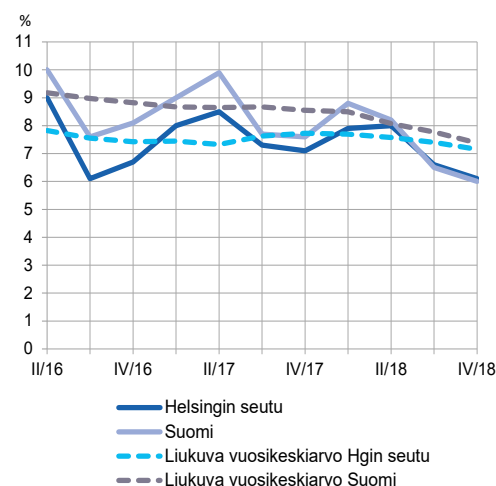
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (6/16–12/18) Helsingin seudulla ja koko maassa

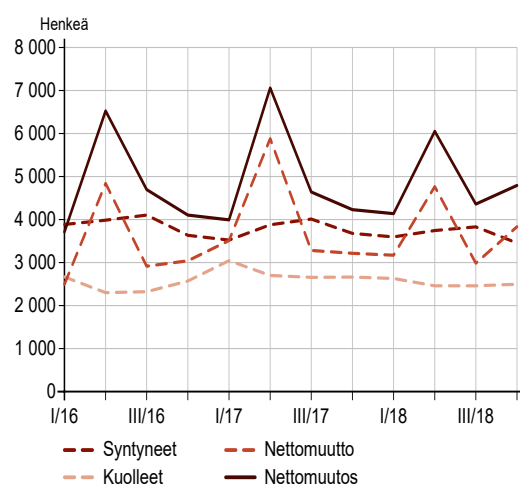
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

Työttömyysaste (%) ja sen liukuva vuosikeskiarvo (II/16–IV/18) Helsingin seudulla ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus

Väestönmuutos Helsingin seudulla

Lähde: Tilastokeskus

erityisesti valtion työntekijöiden määrä on ollut kasvussa. Esimerkiksi TE-toimistot lisäsivät työvoimaansa tekemään työttömien määräaikaishaastatteluita ja Kela käsittelemään toimeentulotukihakemuksia.

Rakennusalalla työntekijämäärät kasvussa

Loka–joulukuussa työntekijämäärä lisääntyi etenkin rakennusalalla, kun verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan näin oli sekä Helsingin seudulla että koko maassa. Myös etenkin muiden markkinapalvelujen toimialalla oli kasvua. Helsingin seudulla eniten väheni teollisuudessa työskentelevien määrä.

Helsingin seudulla eniten työntekijöitä on liike-elämän palveluissa. Seuraavaksi eniten työntekijöitä on sosiaali- ja terveystaloudessa ja kolmanneksi kaupan alalla. Koko maassa terveys- ja sosiaalipalvelut on työntekijämäärältään toimialoista suurin ja teollisuuden ala toiseksi suurin.

Työttömyysaste laskee edelleen

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan työttömyysaste oli 8,5 prosenttia työvoimasta joulukuun lopussa Helsingin seudulla. Työttömyysaste laski edellisvuodesta -1,4 prosenttiyksikköä. Työttömyysaste oli edellisvuotta matalampi sekä kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa että KUUMA-kunnissa. Koko maassa työttömyysaste laski -1,5 prosenttiyksikköä 9,7 prosenttiin työvoimasta. Tiedot kootaan kuukausittain työ- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä.

Myös Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan työttömyysaste laski Helsingin seudulla -1,0 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Työttömyysaste lähti nousuun vuonna 2008, mutta työ- ja elinkeinoministeriön rekisteritietojen mukaan työttömyysaste kääntyi laskuun vuonna 2016 sekä Helsingin seudulla että koko maassa. Sen sijaan Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan työttömyysaste kääntyi Helsingin seudulla laskuun vasta viime vuonna.

➔ Väestö

Helsingin seudun väestönkasvu hidastui hieman

Helsingin seudun asukasluku oli joulukuun lopussa 1 494 400. Seudun väestö kasvoi vuoden 2018 aikana 19 300 hengellä. Edellisvuoden ennakkotietojen mukainen kasvu oli tätä suurempi. Syntyneitä oli vähemmän ja luonnollinen väestönkasvu pieni. Myös nettomuutto oli edellisvuotta pienempi, koska Helsingin muuttovoitto väheni edellisvuodesta selvästi. Helsingin ja Vantaan muuttovoitosta yli 80 prosenttia ja koko seudulla 75 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia.

Väestönkasvun hidastumisesta huolimatta koko seudun ja pääkaupunkiseudun kasvu on kuitenkin ollut nykyistä tasoa suurempaa viimeksi vain 1960-luvulla. Koko maassa väestönkasvu hidastui viime vuonna ennätysellisesti, kun muuttovoitto ulkomailta pieni ja lapsia syntyi edellisvuotta vähemmän ja kuolleita oli enemmän.

Loka–joulukuussa Helsingin väestönkasvu puolittui edellisvuodesta, mutta Vantaalla peräti kaksinkertaistui. Espoossa kasvua tuli 50 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 40 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Nettomaahanmuutto alkoi kasvaa loppuvuonna

Viime vuoden aikana muuttovoitto ulkomailta Helsingin seudulle väheni edellisvuodesta 400 henkeä eli 10 prosenttia. Kasvua oli ainoastaan Espoossa, jossa ulkomainen muuttovoitto lisääntyi 370 hengellä.

Loka–joulukuussa Helsingin seudulle muutti ulkomailta 3 650 henkeä ja seudulta pois 1 600 henkeä. Ulkomainen muuttovoitto oli noin 2 000 henkeä, eli 500 henkeä enemmän kuin edellisvuoden vastaavan ajanjakson aikana, sillä tulomuuttojen määrä kasvoi. Muualla maassa nettomuuton kasvua oli selvästi vähemmän kuin Helsingin seudulla.

Ulkomainen nettomuutto sisältää myös ulkomailta muuttavat Suomen kansalaiset, mutta ei muualta Suomesta seudulle muuttavia ulkomaan kansalaisia. Viime vuonna Helsingin seutu sai lähes 60 prosenttia enemmän muuttovoittoa ulkomaan kansalaisista kuin muuttovoittoa ulkomailta. Vantaalla muuttovoittoa saadaan yli kaksinkertaisesti ja KUUMA-kunnissa kolminkertaisesti.

Seudun muuttovoitto muualta Suomesta väheni

Helsingin seudun muuttovoitto muualta Suomesta väheni vuonna 2018 edellisvuodesta 700 henkeä (8 prosenttia). Muuttovoitto kutistui Helsingissä ja Espoossa, mutta Vantaalla kasvua tuli kolmasosa edellisvuotta enemmän. Loka–joulukuussa Helsingin seudun muuttovoitto muualta Suomesta kuitenkin kasvoi hieman, 80 henkeä, edellisvuodesta ja oli 1 800 henkeä.

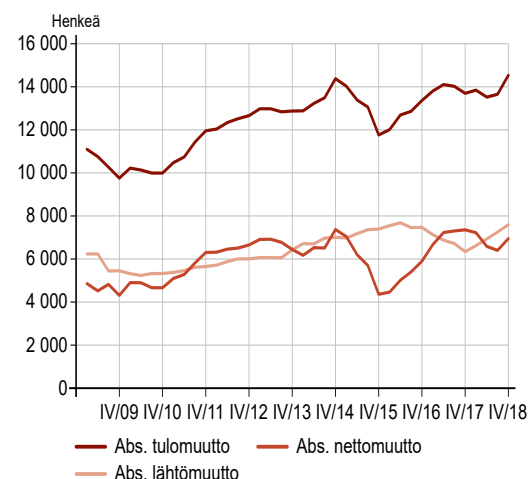
Muuttovoitto on silti ollut suurempaa vain 1990-luvun loppupuolella. KUUMA-kunnat ovat menettäneet kuntalaisia seudun ulkopuolelle koko 2000-luvun ajan, joskin muuttotappio on viime vuosina pienentynyt ja vuosina 2017–2018 alue on saanut muuttotappiota vain kolmannella vuosineljänneksellä.

Helsinki menetti ja Vantaa voitti seudun sisäisessä muuttoliikkeessä

Vuonna 2018 KUUMA-kuntien muuttovoitto seudun muista kunnista kasvoi edellisvuodesta selvästi. Helsingin muuttotappio seudun muihin kuntiin on ollut kasvussa, ja oli nyt jo lähes 3 000 asukasta, joista 2 000 Vantaalle, 600 Espooseen ja 400 KUUMA-kuntiin. Vantaa puolestaan menetti KUUMA-kuntiin 1 000 asukasta. Espoo menettää vain hieman asukkaita seudun sisäisessä muutossa.

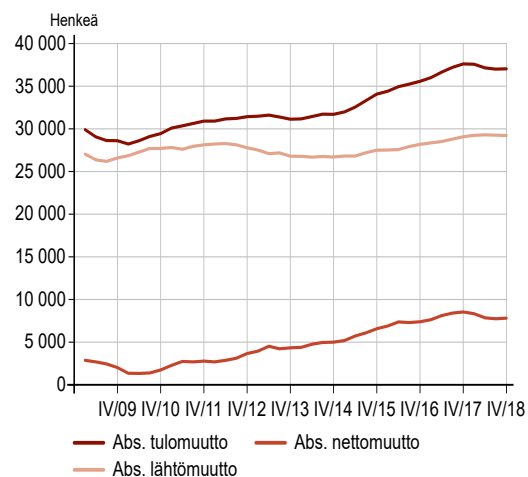
Loka–joulukuussa pääkaupunkiseudun muuttotappio KUUMA-kuntiin kasvoi 460 henkeen. Espoo ja Vantaa saivat kuitenkin edellisvuoteen verrattuna enemmän muuttovoittoa, mutta Helsingin muuttotappio kasvoi yli 1 000 henkeen. Espoon muuttovoitto seudun sisäisessä muuttoliikkeessä oli 260 henkeä ja Vantaan muuttovoitto oli 375 henkeä.

Ulkomainen muuttoliike Helsingin seudulla Liukuva vuosisumma

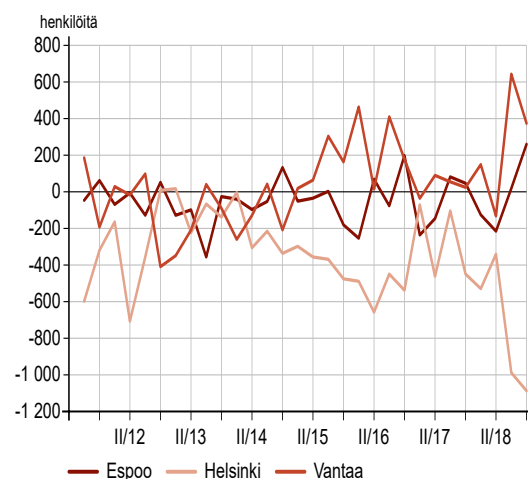
Lähde: Tilastokeskus

Helsingin seudun ja muun Suomen välinen muuttoliike Liukuva vuosisumma

Lähde: Tilastokeskus

Seudun sisäinen nettomuutto Muuttoliike kaupungista seudun muihin kuntiin

Lähde: Tilastokeskus

MAL 2019 -suunnitelma määrittää Helsingin seudun suunnan

Heikki Salmikivi

Tiimipäällikkö

Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala

MAL-maankäyttöryhmän sihteeri

MAL 2019 on Helsingin seudun 14 kunnan yhteinen strateginen suunnitelma, jossa määritetään, miten Helsingin seutua tullaan kehittämään tulevaisuudessa. Suunnitelma on tiekartta siihen, miten seudun kasvupaineeseen vastataan, miten liikenteen päästöt saadaan laskuun ja millaisilla investoinneilla varmistetaan seudun kestävä kasvu. Suunnitelma keskittyy tarkemmin määrittämään seudun kehitystä vuoteen 2030, mutta peilaa myös kehityssuuntia vuoteen 2050 asti.

MAL-suunnitelman lähtökohtana on, että vuonna 2050 Helsingin seudulla on kaksi miljoonaa asukasta ja yli miljoona työpaikkaa. Vuoteen 2018 verrattuna tämä tarkoittaa noin 500 000 asukkaan ja 300 000 työpaikan kasvua. Suunnitelman strategiset tavoitteet kertovat seudun yhteisestä tahtotilasta. Helsingin seutua kehitetään vähäpäästöisenä, houkuttelevana, elinvoimaisena ja hyvinvoivana. Velvoittavaksi tavoitetasoksi on yhdessä määritetty liikenteen kasvihuonekaasujen vähentäminen

50 prosentilla vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tämä on linjassa EU-komission Suomelle asettamien liikenteen päästövähennystavoitteiden kanssa.

MAL-suunnitelma osoittaa, millä keinoilla asetetut tavoitteet maankäytön, asumisen, liikenteen ja päästövähennysten suhteen voidaan saavuttaa. Samalla se luo seudun kunnille ja valtiolle puitteet sitoutua yhdessä seudun pitkäjänteiseen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseen.

Hyväksytty MAL-suunnitelma on poliittinen tahdonilmaus siinä esitettyjen asioiden toteuttamiseksi. Suunnitelma ei korvaa eikä syrjäytä maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kaavoitusta, maakunta-, yleis- ja asemakaavoitusta, mutta antaa lähtökohdat kaavoitukselle. Kuntakaavoituksessa ja maakuntakaavoituksessa huolehditaan monista kysymyksistä, jotka eivät ole MAL-suunnittelussa keskiössä. Tällaisia asioita ovat mm. yritystoiminta, palvelut, viheryhteudet, luontoarvot, kulttuuriympäristöjen säilyttäminen ja ympäristöterveyskysymykset.

Suunnitelman keskeinen sisältö

Helsingin seutu kasvaa voimakkaasti, joten kasvun hallinta kestävästi on yksi suunnitelman tärkeimmistä tavoitteista. MAL 2019 -suunnitelmassa on määritetty seu-

Kuva 1. MAL 2019 -tavoitteet

Lähde: MAL 2019

dun maankäytön ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet, joille keskitetään suurin osa tulevaisuuden asuntotuotannosta. Yhteiseksi linjaukseksi on valittu kasvun ohjaaminen nykyiseen kaupunkirakenteeseen ja erityisesti alueille, joilla joukkoliikenne on kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöautolle. Erityisfokukseen on nostettu asemanseudut ja täydennysrakentamisen mahdollistaminen.

Asumisen osalta suunnitelma tähtää seudun vuodelle 2019 asetetun sopimustason (16 500 asuntoa/vuosi) säilyttämiseen myös jatkossa. Tavoitteiden toteutumisen edellytyksenä on, että kunnat huolehtivat maapolitiikan, kaavoituksen, infrarakentamisen ja tontinluovutuksen keinoin määrätietoisesti toteutusedellytyksistä, asuntomarkkinatilanne säilyy suotuisana ja myös valtio edistää aktiivisilla toimillaan tavoitteiden saavuttamista. Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä varmistetaan asuntotuotannon riittävyys ja kohtuuhintaisuus, edistetään asuntotuotannon monipuolisuutta, vahvistetaan elinympäristöjen laatua, huolehditaan asuntokannan laadusta ja edistetään rakennuskannan energiatehokkuutta.

Seudun lakisääteisessä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, eli MAL 2019 -suunnitelman liikenneosiossa, otetaan kantaa seudun liikennejärjestelmän kehitykseen. Raideliikenteeseen ja pyöräliikenteeseen osoitetaan vahvat panostukset ja tieliikennettä kehitetään tavara- ja joukkoliikennelähtöisesti. Päästöjä vähennetään useilla liikennesuoritetta pienentävillä keinoilla, mm. tiemaksuilla sekä ajoneuvokantaa energiatehokkaammaksi ja hiilineutraalimmaksi uudistaen.

Keskeisimmät liikenneinvestoinnit liittyvät joukkoliikenneyhteyksien parantamiseen. Raskaan raideliikenteen osalta esitetään junaliikenteen tarjonnan kasvattamista, sekä ennen vuotta 2030 rakennettavaksi Pissararata, Espoon kaupunkirata välille Leppävaara–Kauklahti sekä Pasila–Riihimäki -välin toinen vaihe. Lisäksi esitetään lähijunaliikenteen uusia varikkoja sekä pääradan että rantaradan varteen.

Seudullisen pikaraitiotieverkon ensimmäiset askeleet toteutuvat 2020-luvulla, kun jo päätetyt Raide-Jokeri ja Kruunusiltojen kautta kulkeva Laajasalon pikaratikka

aloittavat liikennöinnin. MAL 2019 -suunnitelmassa esitetään seudun pikaraitiotieverkon kehittämistä siten, että vuoteen 2030 mennessä aloitetaan viiden uuden pikaraitiotien rakentaminen.

Koska joukkoliikenteen hinnoittelulla on merkittävä vaikutus kulkutapajakaumaan ja saavuttavuuteen, esitetään suunnitelmassa joukkoliikennelippujen hintoihin 15–30 prosentin alennusta vuoteen 2030 mennessä. Tämä katsotaan osoittamalla 30 prosenttia tiemaksujen tuotoista lipun hintojen alentamiseen huomioiden erityisesti ne alueet, joiden asukkaisiin tiemaksut vaikuttavat eniten.

Liikenneinfran pienillä parantamishankkeilla (KUHA) tehostetaan nykyisen infrastruktuurin käyttöä, parannetaan pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä, vähennetään altistumista liikenteen melulle, parannetaan raskaan liikenteen toimivuutta sekä lisätään liikenneturvallisuutta. Tieverkon parannuksissa on priorisoitu uuden maankäytön edellyttämiä muutoksia sekä seudullisen joukkoliikenteen ja logistiikan kannalta keskeisimpiä yhteyksiä.

Seutuyhteistyöllä on pitkät perinteet

Helsingin seudun 14 kuntaa ovat tehneet pitkään yhteistyötä seudullisen maankäytön suunnittelun tiimoilta. Edellisellä seutusunnittelun kierroksella laadittiin Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma (MASU 2050), jossa määriteltiin seudun ensisijaisesti kehitettävät vyöhykkeet ja kiinnitettiin seudullinen näkemys väestönkasvun suuruudesta ja suunnasta. Suunnitelma oli osa pakettia, jonka koostui lisäksi seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmasta (HLJ 2015) ja asunostrategiasta (ASTRA 2025). Nyt on ensimmäistä kertaa laadittu suunnitelma, jossa kaikki teemat saadaan samoihin kansiin.

Seudun kuntien yhteistyössä tekemän suunnitelman arvo on sen tuloksellisuuden lisäksi myös itse prosessissa. Kuntien vapaaehtoiseen yhteistyöhön perustuva seutuyhteistyö täydentää MRL:n mukaista kaavahierarkiaa, ja joustavana jatkuvana prosessina mahdollistaa seudullisen kokonaisnäkömyksen resilientin päivittämisen.

Suunnitelman taustalla laadukkaat tietoaineistot

MAL-suunnitelma perustuu tutkittuun tietoon ja seudun kunnista kerättyyn kattavaan paikkatietoaineistoon. Helsingin seudulla on käytettävissä kansainvälisestikin erittäin korkeatasoiset lähtöaineistot liittyen mm. kuntien rakennuskantaan ja demografisiin tietoihin. Suunnitelman laadinnan aikana on kerätty kuntien näkemykset tulevaisuuden kaavoituksen sijoittumisesta ja ominaisuuksista sekä laadittu vuoteen 2030 ulottuva asuntotuotantoennuste.

Suunnitelman sitovana tavoitetasona on liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Kun tulevaisuuden asuntotuotannon sijoittuminen tiedetään, voidaan liikennemallin avulla arvioida kattavasti suunnitelman eri toimenpiteiden vaikutuksia.

Vaikutusten arviointi tukee iteratiivista suunnitteluprosessia

MAL 2019 -suunnitelma on valmisteltu perustuen taustaselvityksiin, laajaan vuorovaikutukseen ja vaikutusten arviointiin. Prosessi jaettiin vaiheisiin, jotta arviointi saatiin tukemaan mahdollisimman hyvin sen valmistelua. Suunnitelmaa on kehitetty iteroivalla menetelmällä hyödyntäen systemaattisesti vaikutusten arvioinnin tuloksia.

Vaikutusten arvioinnin menetelmät on jaoteltu päämittareihin, tukimittareihin ja täydentäviin arviointimenetelmiin. Seitsemän päämittarille asetetun tavoitetason avulla on seurattu suunnitelmaratkaisujen ja toimenpiteiden riittävyttä. Lisäksi on tehty laadullista asiantuntija-arviointia ja yksittäisten hankkeiden arviointia. Arviointitiedon tuottamiseen ja johtopäätöksen työstämiseen on osallistunut kuntien, HSL:n ja valtion asiantuntijoita. Lisäksi työssä on hyödynnetty asiantuntijakonsultteja. Arvioinnin tuloksia on käsitelty useaan otteeseen sidosryhmien kanssa yhteiskokouksissa ja työpajoissa prosessin aikana. Jatkuva prosessin aikainen vaikutusten arviointi on tukenut suunnitelman valmistelua, ja suunnitelmaa on kehitetty arvioinnin tulosten perusteella.

Suunnitelma tulee hyväksyttäväksi keväällä 2019

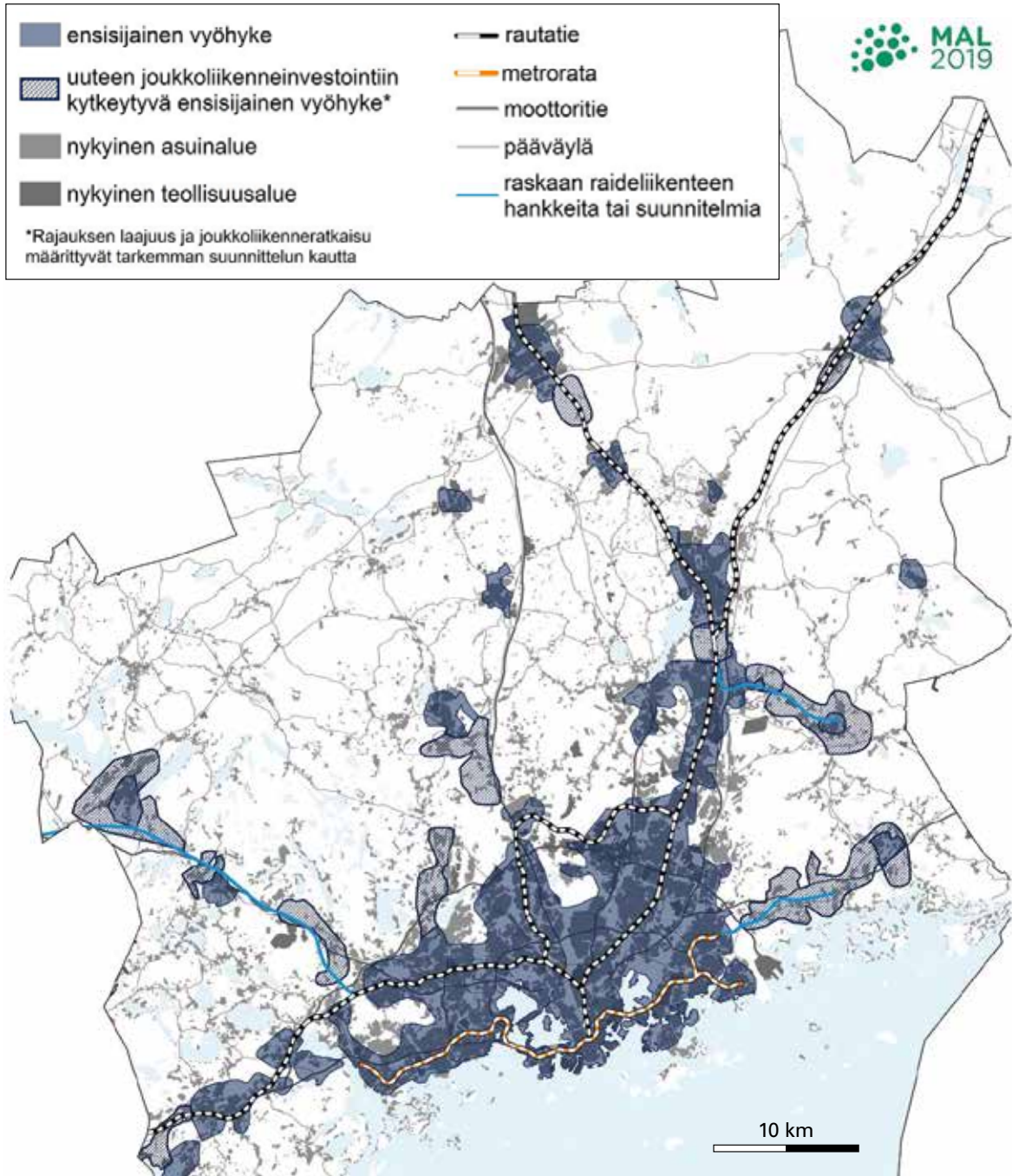
Saatujen lausuntojen perusteella päivitetty MAL 2019 -suunnitelma on käsitelty 8.3.2019 työn laadintaa ohjaavien MAL-neuvottelukunnan ja HLJ-toimikunnan yhteiskokouksessa. Tämän jälkeen suunnitelma etenee hyväksyttäväksi HSL:n hallitukseen, KUUMA-johtokuntaan sekä Helsingin seudun yhteistyökokoukseen.

Suunnitelman pohjalta valmistellaan ja neuvotellaan MAL-sopimus 2020–2023 valtion, seudun kuntien ja HSL:n kesken, jossa osapuolet sitoutuvat edistämään yhdessä sovittuja toimenpiteitä ja hankkeita. MAL-suunnitelman ja sopimuksen toteutusta ja vaikutuksia tullaan seuraamaan vuosittain.

Lisätietoja sivuilta: <https://www.hsl.fi/mal/mal-2019>

Valokiilassa

Kuva 2. MAL 2019 – Maankäytön ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet

© Helsingin kaupunki. Pohjakartta: SeutuCD'17. Aineistot: Seudun kunnat, HSL. Toteutus: Juha Niemelä 14.2.2019.

➔ Info

Helsingin seutu:

Pääkaupunkiseutu ja KUUMA-kunnat

Pääkaupunkiseutu:

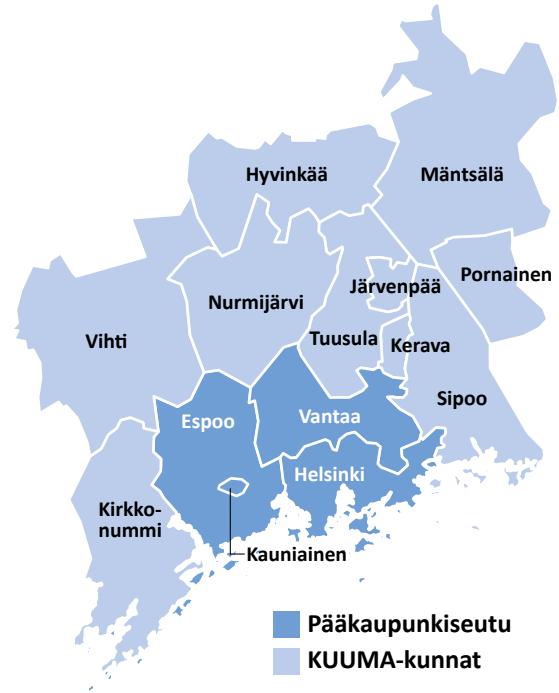
Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa

KUUMA-kunnat:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Uusimaa:

Uudenmaan maakunta

Helsingin kaupunkimittausosasto, alueen kunnat ja HSY, 2013

Julkaisun tuotannon, asuntomarkkinoiden ja väestön luvut ovat ennakkotietoja, jotka tarkentuvat lopullisiin tilastoihin.

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi hakea vanhempi tai muu huoltaja, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä päivähoitossa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista, muu hoitaja kuten sukulainen tai yksityinen päivähoiton tuottaja. Tukeen kuuluu kaikille yhteinen hoitoraha, perheen tuloista riippuva hoitolisä ja kotikunnasta riippuva kuntalisä.

Liukuva vuosisumma

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toistuvaluonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Pitkäaikainen keskiarvo

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Saldoluku

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosentiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosentiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Tuotanto

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakkoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.

2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuosittilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työttömyysaste perustuu työvoimatutkimukseen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysaste työnvälitystilastoon, minkä vuoksi ne poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Työvoimatutkimus

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

Väestö 31.12.2018*	Helsinki	Espoo	Vantaa	Helsingin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	650 030	283 940	228 170	1 494 206	1 673 520	5 521 770
Väestönmuutos vuoden alusta	6 760	4 900	5 140	19 110	17 900	8 640
Väestönmuutos, %	1,1	1,8	2,3	1,3	1,1	0,2
Muuttovoitto	5 600	3350	4 000	14 840	14 070	15 630
Työmarkkinat IV/2018						
Työlliset (TK)	753 700	839 600	2 540 600
Muutos vuoden takaisesta, %	0,5	0,7	2,2
Työttömät (TEM, 12/18)	31 830	11 240	10 190	65 160	72 350	256 500
Työttömyysaste, % (TEM, 12/18)	9,3	7,9	8,7	8,5	8,5	9,7
Työllisyysaste, % (TK)	74,0	74,2	71,7
Hyvinvointi IV/2018						
Yleisen asumistuen saajat (12/18)	64 990	18 750	17 250	114 660	121 780	376 530
Muutos vuoden takaisesta, %	-0,4	0,3	2,3	0,3	0,2	-1,3
Kotihoidontuen saajat	7 400	3 660	3 000	17 580	19 110	53 960
Muutos vuoden takaisesta, %	-2,4	-5,4	-3,2	-3,6	-4,4	-6,7
Perustoimeentulotuen saajat	36 860	13 610	14 690	76 130	81 570	207 080
Muutos vuoden takaisesta, %	-5,5	3,3	2,0	-3,4	-3,8	-1,9

*Ennakkotieto.

Helsingin Seudun Suunnat

Helsingin Seudun Suunnat antaa ajankohtaista tietoa seudun kehityksestä. Verkkosivusto päivittyy jatkuvasti, ja pdf-julkaisu ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Tilaa uutiskirje:

www.helsinginseudunsuunnat.fi/uutiskirje

Uutiskirje ilmestyy vuonna 2019

viikolla 12, 25, 38, 51

Toimitus ja julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot

PL 550

Helsingin kaupunki

00099 Helsingin kaupunki

Lisätietoja

Jenni Erjansola

p. 09 310 36365

seudunsuunnat@hel.fi

ISSN 1796-7287

HSS
vuodesta
1996

Kustantajat

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus- ja -tilastot

Espoon kaupunki, strategiayksikkö

Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)

Helsingin seudun kauppakamari